

kunne vente sig Reformer, der kunne bidrage til at bedre deres Kaar, men at de fra dette Partis Side derimod kun kunne vente sig Modstand imod det bestaaende Samfund og derfor Modstand mod enhver god Reform, der kan bidrage til at støtte dette Samfund. For saa vidt beklager jeg mindre den Modstand, der er kommen til Orde fra dette Partis Side. Jeg beklager mere den Modstand, som det ærede Medlem for Fredensborg (S. Hage) gjorde sig til Talsmand for, idet det let kunde komme til at se ud, som om denne Modstand deltes af Flertallet i hans Parti. Dette er nu — derom føler jeg mig overbevist — ingenlunde Tilfældet. Det ærede Medlem for Fredensborg har i Gaar ikke talt paa sit Partis Vegne. Er der nogen, som fra den Side kan siges at have talt paa Partiets Vegne, er det snarere det ærede Medlem for Skelstøv (Savenius). Flertallet i det Parti, som det ærede Medlem for Fredensborg og jeg tilhøre, deler paa ingen Maade hans Opfattelse af, at Staten i dette Tilfælde træder i for høj Grad hjælpende til. Vi have derimod den Opfattelse, at, om fornødent, kunde Staten godt træde i endnu højere Grad hjælpende til, og vi ere derfor ogsaa meget tilfredse med den Udtalelse, som i Gaar fremkom fra Landbrugsministerens Side, da han hentydede til, at der laa en Grænse midt imellem den Femtedel, som Lovforslaget fordrer, at de paagældende skulle eje af den Ejendoms Værdi, de komme i Besiddelse af, og den Tiendedel, som Flertallet i Landboformissionen kun har forlangt. Gaar den højterede Minister saa vidt i sin Smødekommehed, at han kan strække sig dertil kun at forlange, hvad der ligger midt imellem en Femtedel og en Tiendedel af Ejendommens Værdi, er Ministeren derved gaaet saa vidt i Indrømmelser, som der paa nogen Maade er forsvareligt, og jeg mener saa, at man paa ingen Maade har Ret til at forlange mere, idet der dog fra Statens Side maa forlanges nogen Garanti for, at de Folk, hvem den her omhandlede Hjælp ydes, ogsaa ere værdige dertil. Jeg har nærmest taget Ordet for at tage Afstand fra det ærede Medlem for Fredensborg. Vi vide jo, at det ærede Medlem har særegne Anskuelser paa mange Omraader, særlige Principper, som han ved mange Lejligheder gør sig til Talsmand for. Jeg skal paa ingen Maade gaa i Retten med disse Principper, som kunne have deres fulde Berettigelse, men jeg skal pointere, at det ærede Medlem i alt Fald i dette Tilfælde ikke taler paa det Partis Vegne, jeg tilhører. De Anskuelser, han her har gjort sig til

Talsmand for, maa staa for hans egen Regning, og jeg tvivler ikke om, at det ærede Medlem ved Lejlighed vil forsvare disse Anskuelser.

Jeg skal endnu kun udtale det Haab, at dette Lovforslag paa sin videre Vej maa blive mødt med saa megen Velvilje fra alle Sider, at det maa lykkes allerede i denne Rigsdagssamling at faa det ophøjet til Lov, thi jeg er overbevist om, at man derved imødekommer et Ønske, som næres meget stærkt hos en stor Del af Befolkningen. Et Lovgivningsresultat som dette — derom føler jeg mig overbevist — vil blive hjulst med Glæde trindt om i Landet, og det vil være en Frugt af vort Arbejde i denne Rigsdagsamling, hvormed vi kunne være vel tjente.

P. Christensen: Jeg skal først vende mig til det ærede Medlem for Assens (Berntsen), som begyndte med at sige, at man om dette Forslag vist kunde sige, at det ikke skulde ties, men tales ihjel. Men det ærede Medlem var dog selv fristet til at være med til at tale det ihjel. Det første, det ærede Medlem gjorde, var at rette den Bebrejdelse mod mig, at jeg havde taget Ordet for, at disse Lodder skulde laves saaledes, at Husmændene fik fire Køer. Jeg ved ikke af, at jeg har nævnt dette Tal. Jeg tog Ordet for at lave disse Lodder af forskellige Størrelse og at overlade til Husmændenes fri Vilje, hvor lidt eller hvor megen Jord de vilde have, naar de kun ønskede et Laan inden for den Grænse, Husmandskreditforeningen har sat for Ydelsen af sine Laan, altsaa inden for en Værdi af 6,000 Kroner. At nogle af dem vilde bruge Jorden til at holde 4 Køer paa, nævnte jeg ikke med et eneste Ord — det skulde kun glæde mig, om det blev saa. Det ærede Medlem mente, at Huse med 2 Køer — det lod til, at ogsaa han havde særlig Forkærlighed herfor — vilde blive selvstændige; de vilde ikke paa nogen Maade blive afhængige. Jeg vilde nu ønske, at det ærede Medlem en lille Tid kom til at prøve denne Selvstændighed og blev sat ud paa en saadan lille Husmandslod med 2 Køer, hvoraf der skulde være en aarlig Afgift af 40 Kr. pr. Td. Land. Jeg siger, at det vilde gøre mig ondt for det ærede Medlem, der ellers altid er saa elskværdigt. Jeg føler mig overbevist om, at han ikke vilde vente med at vende sig, til han laa i sin Grav. Jeg tror, han vilde vende tilbage hurtigst muligt. Nej, de Vilkaar, de danske Landarbejdere faa ved dette Lovforslag med en aarlig Afgift af 40 Kr. pr. Td. Land, tror jeg ikke ville friste mange, jeg tror ikke, at disse Vilkaar ere af den